

Krig eller fred?

Ingen kan ännu förutspå, hur det politiska läget kommer att utvecklas.

I skrivande stund ter sig den politiska horisonten ytterst oro-väckande. Härarna både i Polen och Tyskland stå på sina positioner på ömse sidor om gränsen och vänta blott på order. De nationella lidelserna äro uppiskade ända till bristningsgränsen. Hela världen väntar med största spänning på händelsernas utveckling. De flesta människor bedja för freden, vetande, att ett nytt världskrig skulle få oanade följder och förinta allt, som strävsamma händer byggt upp under de senaste tusen åren. Därför äro alla krafter satta i rörelse, både för och emot. Nu blir det blott att se, om kriget eller freden vinner.

Den allmänna åsikten är att det hotande kriget ej skall kunna lokaliserar, d. v. s., att det ej blott skulle bli ett krig mellan Tyskland och Polen, utan att det skulle komma att utbreda sig som en eldsvåda och till slut famna hela Europa, ja, kanske hela världen. Inseende detta, ha flera betydande statsmän såsom Nordamerikas Förenta Staters president D. Roosevelt, Canadas statsminister Mackenzie King m. fl. andra i bevakande ordalag vänt sig till både Hitler, Mussolini och president Moscicki med vädjan om fred. Diplomaterna arbeta såsom aldrig tillförene för att vinna tid och därmed även öka möjligheterna att kunna avvärja den hotande faran.

Det nuvarande tillfället liknar i mycket hög grad dagarna före världskrigets utbrott 1914. Hade

man då vetat, vilka fruktansvärda följder detta krig skulle medföra, så hade man förvisso ansträngt sig ännu mera för att avvärja det. Då trodde man i allmänhet att kriget skulle vara blott några månader. Nu torde det knappt finnas någon, som skulle hysa samma optimistiska syn på saken. Ett nytt världskrig skulle få ännu mera katastrofala följder än det tidigare. Man behöver blott tänka på flygvapnet, som utvecklats till oanad fullkomlighet, medan det år 1914 blott befann sig på första stadiet av sin utveckling.

De närmaste dagarna komma att bli avgörande. Freden kommer att kunna bevaras, i fall man finner en gemensam utgångspunkt för nya förhandlingar. Tyskland torde ej vara obenäget till underhandlingar, men har uppställt vissa oeftergivliga villkor, som det ej tänker pruta på. Polen torde på samma sätt ha sina minimikrav, och nu beror allt på, om de förmedlande staterna kunna finna någon lämplig utväg. Naturligtvis är detta en mycket svår uppgift, men med blicken fäst på följderna av ett krig, torde även det skenbart omöjliga kunna uppås.

Så länge de första salvorna ännu ej avfyrats, finnes även hopp.

A. S.

N. F. flyttar ej från Genève.

Folkförbundssekretariatet dementar en i utlandet publicerad uppgift, att folkförbundet med hän-

Kring estlands-svenska livsfrågor.

Omkring de estlandssvenska frågorna gå vågorna nog så höga i den svenska pressen. Det är för en estlandssvensk intressant att se utomståendes meningar och inställning till de problem vi ha att lösa.

Man tycks allmänt hysa farhågor för, att Svensk-Estland skulle undergå en säker avfolkning, genom att bygdens unga flickor utvandra till Sverige. Emigration till Sverige har pågått i flera årtionden, men just nu har den tagit en förut oanad fart. Och man tror, att, då de unga flickorna utvandra, de unga männen skulle bli tvungna att söka äktenskapsförbindelser med kvinnor ur den estniska befolkningen. Vilket i sin tur skulle resultera i en säker estnificering. En estlandssvensk kan emellertid ej ställa sig annat än skeptisk till slika teorier. Han har blott att ty sig till sakförhållanden. Den ojämförligt största delen av de unga kvinnor som utvandrade återvända inom några år och föredra då att gifta sig i hembygden, där de kunna bli husmodrar i egna hem. Utomlandsvistelsen har emellertid ej gått dem

syn till den europeiska krisen bereder sig att lämna Genève omedelbart för att förlägga sitt säte dels till Vichy i Frankrike, dels till Förenta staterna. Ingen åtgärd av sådant slag är planerad, försäkras det, och folkförbundet kommer lika litet som internationella arbetsbyrån att lämna Genève ens vid konfliktfall, om dessa institutioner icke uppmanas därtill av schweiziska edsförbundet.

Kring estlandssvenska...

spårlöst förbi, utan de ha hunnit tillgodogöra sig en hel del kunskaper i hushållsväg, som så väl komma till användning hemma.

Ett mera svårlöst problem kunde emellertid anses vara utvandringen av manliga individer och hela familjer. Unga män äro mer benägna att växa fast i svensk jordmån. Detta förhållande är nästan helt betingat av de svåra utkomstmöjligheterna på en del ställen i bygden. Gårdarna delas undan för undan upp i allt smärre stycken, och varje stycke för sig kan svårligen föda en hel familj. Ågaren överlämnar då sin jordlott i en av brödernas vård och söker själv sin utkomst utomlands — och det just i Sverige, därför att han kan språket, känner sig hemma bland svenskarna och därför att det går lätt för honom att finna arbete där. Härigenom kunde väl tillväxten av den svenska stammen komma att hämmas, men någon fara för avfolkning av Svensk-Estland föreligger dock ej, då svenskgårdarnas antal ökas och nyodlingen delvis utgör en god motvikt mot delningssystemet.

Estlandssvensken vill en gång för alla vara herre på egen täppa. Får han ej ett skäligen självständigt arbete i Sverige, återvänder han småningom till sin egen torva och finner då att denna kan bearbetas mera rationellt än hittills skett och att man trots allt kan arbeta sig upp till bättre levnadsvillkor även här. Men just nu är det alltför lockande att få komma över till Sverige, där det går så lekande lätt att få arbeta och där man lever under så goda ekonomiska omständigheter.

Av den mellanskole- och gymnasiebildade estlandssvenska ungdomen ha nästan alla föredragit att stanna hemma. Det finns ju möjligheter för dem. I en absolut konkurrens med andra inom Estlands gränser boende nationer skulle vi ha goda utsikter att göra oss gällande. Och det spelar ej så stor roll var inom landet vi slå oss ned. Vi borde ha våra män i varje landsända. Men vi behöva ej vindflöjlar som avnationaliseras, så snart de ej dagligdags ha kamraterna omkring sig, som blåsa liv i svenskhetkänslan. Nej, det skall vara kloka envisa och järnhårda män, som bära ut

vårt namn. Den, som saknar motståndskraft och ej står rycken, när den kommer, må gärna försvinna ur våra led. Vi behöva enbart självständiga och ansvarsökande män, som bemästra sin stams livsfrågor. Dessa män skola vi kunna placera ut var som helst till säkert värn mot ovälkommet inflytande från vilket främmande håll som helst. Och de skola enas till stöd och styrka för en framtid, då vårt folk ej behöver överge sin bygd, därför att det finns rikare och bördigare torva på andra platser i världen. Songe.

Engelska amiralitetet övertager kontrollen av handelsflottan.

Amiralitetet har övertagit kontrollen över handelssjöfarten. Åtgärden trädde i kraft fr. o. m. midnatt natten till söndagen. Det förklaras att åtgärden innebär att handelsfartygen nu måste lyda alla instruktioner från amiralitetets sida, däribland varje förändring av kursen, som de brittiska marinmyndigheterna kan anse nödvändig.

Dessutom ha alla fartyg, som befinna sig inom engelskt territorialvatten erhållit order om att gå med avskärmade lanternor.

Säd, trä och petroleum från Sovjet till Tyskland.

Ryssland får i gengäld maskiner, kemiska apparater och elektrotekniker.

”Huvudstadsbladet” meddelar, att vissa detaljer om handelsfördraget mellan Tyskland och Ryssland ha nu offentliggjorts. Av den tyska krediten på 200 miljoner mark skola sålunda under första årets lopp 120 miljoner mark tagas i anspråk. Dessutom har bestämts att förutom maskiner till fabriker även utrustningar till gruvor och hamnar, apparater för den kemiska industrin, laboratorier o. s. v. skola komma att levereras.

Mobilisering i Holland.

Holländska regeringen har fattat beslut om omedelbar mobilisering.

All persontrafik på de holländska järnvägarna kommer att vara inställd från tidigt på tisdagsmorgonen fram till kl. 15 på eftermiddagen. Åtgärden torde stå i samband med den holländska mobiliseringen.

Sverige kommer att strängt bevara sin neutralitet.

Från Stockholm meddelas, att vissa reservtrupper av 1937 och 1938 årsklasser inkallats. Dessutom ha även en viss del av flottans reserv fått order att inställa sig.

Statsminister Hansson har i ett tal förklarat, att Sveriges väg är fullständigt klar. Sverige vill strängt bevara och försvara sin neutralitet. Det är naturligt att de nordiska länderna försöka undvika att bli indragna i konflikter, som uppstå mellan stormakterna. Om dock sammanstötning äger rum, måste de vara på sin vakt. Statsministern förklarade vidare, att regeringen har vidtagit alla åtgärder, som äro nödvändiga i samband med det nuvarande läget. I fall av behov förstärkas och utvidgas dessa åtgärder. I slutet av sitt tal vände sig statsministern till landets folk och uppmanade envar till sammanhållning och samförstånd och uttalade förhoppningen, att världen måtte förskonas från kriget.

Nazistkongressen uppskjuten.

Tidningarna meddela, att nationalsocialistiska partikongressen, som skulle hållas i Nürnberg den 2—11 september, uppskjutits på obestämd tid.

Tyskland respekterar småstaternas gränser.

Tyska sändebuden i Brüssel, Haag och Luxemburg ha uppvaktat resp. länders regenter och förklarat, att Tyskland kommer att respektera dessa länders gränser i fall av ett europeiskt krig, så länge dessa länder iakttaga den strängaste neutralitet. Ambassadörerna tillade även att Tyskland önskar bibehålla de vänskapliga förbindelserna med ifrågavarande länder.

Premiärministerns gåva till Vormsö.

Genom premiärministern K. Eenpalu har föreningen ”Svenskbygdens Vål” mottagit 800 kr. Beloppet är avsett för färdigställandet av husbygget och inredningen av den för Vormsö så nödvänliga samlingslokalen. Bl. a. har premiärministern till ”blomsterflickorna” i praktband översänt Tammsaares ”Bonden på Körboja” i Mothanders svenska översättning.

Tyska trupper marscherade in i Slovakien.

Polen protesterar: har ej för avsikt att hota Slovakiens självständighet.

I en av slovakiska regeringen utfärdad proklamation meddelas, att tyska trupper marscherat in på slovakiskt område för att i fall av behov värna Slovakiens självständighet. Efter de tyska truppers inmarsch i landet kungjordes genom rundradion en deklaration, vari det hette, att landet hotades av fara från polsk sida, och alla medborgare uppmanades att bemöta tyskarna såsom vänner och samarbeta med dem mot en gemensam fiende. Polska regeringen har hos slovakiska sändebudet i Warschau inlagt en energisk protest mot uppropet i fråga.

Mussolinis välvilliga svar.

På Canadas statsminister Mackenzie King's fredsvädjan avsände Mussolini ett välvilligt svar, vari han förklarade sig villig att ej lämna någonting ogjort för att rädda världsfreden, en fred, som vore varaktig och rättvis.

De internationella järnvägsförbindelserna upphörde.

Tyska trafikmyndigheterna meddelade, att från och med måndagen alla internationella järnvägsförbindelser med Tyskland upphöra. I andelning därav har även järnvägsstyrelsen i Holland beslutat inställa den internationella järnvägsförbindelsen med Tyskland. Järnvägsförbindelsen mellan Tyskland och Holland upprätthålles numera blott med de lokala tågen.

Hitler avslög Frankrikes medlingsförslag.

Hitler lät meddela Daladier, att han ej kunde antaga hans medlingsförslag och beklagade att polskt och franskt blod kanske komme att flyta vid uppkarandet av det nuvarande tillståndet.

Sovjet dröjer...

Sovjetryssland dröjer med ratificeringen av nonagressionspakten. I politiska kretsar anser man, att dröjsmålet avser att tillbakahålla Hitler, tills en fredlig överenskommelse i Danzig-frågan vunnits.

SMÅSTATERNA BEREDDA FÖR VARJE ÖVERRASKNING.

Norska regeringen har beslutat förstärka försvaret. Till en del fästningar ha reservtrupper inkallats och i andra har manskapet efter fullgjord värnplikt kvarhållits.

Sveriges flottbefäl har förbjudit alla svenska fraktfartyg att angöra hamnen i såväl Danzig som Gdynia.

All flygning över schweiziskt territorium har förbjudits, med undantag för militärflyg. Förbundsrådet har beslutat spärra delar av gränsen. Vidare har förbundsrådet utfärdat förbud mot försäljning av enstaka viktigare förnödenheter, stödande sig därvid på en för tvenne månader till schweiziska folket utfärdad förordning om anskaffande av reserver av viktigare livsförnödenheter. De, som ej haft möjlighet att anskaffa förråd, erhålla särskilda kort, mot vilka de erhålla varor.

Holländska regeringen har förbjudit all utförsel av petroleum, bensin och alla slags andra oljor.

I Litauen utfärdas inga utrikespass mer. Hittills utfärdade pass och visa förlora sin giltighet.

Engelsk flottaktivitet i Nordsjön.

En engelsk flottavdelning befinner sig mellan Skagen och norska kusten. Av hänsyn till Official Secret Acts har hittills intet publicerats härom i de engelska tidningarna. Från tillförlitligt håll meddelas emellertid, att de engelska fartygen, vilka till största delen bestå av ett flertal minsvepare, skola förhindra tysk minutläggning för blockad av Skagerack. Minsveparna äro små men de åtföljas av flera större krigsfartyg som eskort. I amiralitetet vill man inte yttra sig om saken, men medger att "vi äro aktiva i Nordsjön".

N. D. A

Blodiga sammanstötningar vid gränsen.

Under det ansträngningarna för freden pågå meddela de tyska tidningarna om allvarsamma sammandrabbningar mellan polackerna och tyskarna. Sälunda skulle polackerna ha öppnat eld mot tyskarna, varvid en tysk skulle hava dödats. Likadana meddelanden innehålla även polska tidningarna.

Idrottstävling på Birkas.

Nytt svenskbyggs-rekord i 200 m av Valfrid Mihlberg. Oskar Mitman — spjut 39,10 m.

Söndagen den 21 augusti anordnades en tävling i friidrott på Birkas. Vädret var ganska gynnsamt och en hel del goda resultat uppnåddes. Dagens favorit var V. Mihlberg, som uppnådde en ypperlig tid i 200 m. För övrigt kan här tilläggas, att deltagarnas antal kunnat vara betydligt större.

Resultaten för de tre bästa i varje gren blevo följande:

60 m.	1. V. Mihlberg	7,6
	2. A. Vestersten	7,8
	3. A. Zeisig	8,9
200 m.	1. V. Mihlberg	26,1
	2. A. Vestersten	26,9
	3. A. Zeisig	29,4
	4. O. Mitman	29,4
Kula (5 kg)	1. A. Zeisig	13,20 m.
	2. A. Vestersten	12,99 "
	3. O. Mitman	12,71 "
Diskus.	1. A. Vestersten	28,85 m.
	1. A. Zeisig	28,10 "
	3. O. Mitman	27,46 "
Spjut.	1. O. Mitman	39,10 m.
	2. A. Vestersten	36,70 "
	3. V. Mihlberg	35,50 "
Höjdhopp.	1. V. Mihlberg	1,45 m.
	2. A. Vestersten	1,30 "
	3. I. Granberg	1,30 "
Trestegshopp.	1. V. Mihlberg	11,01 m.
	2. A. Zeisig	10,49 "
	3. A. Vestersten	9,77 "
Stavhopp.	1. V. Mihlberg	2,40 m.
	(Inofficiellt L. Gjärdman	3,04 m).
	L. G.	

Extraordinära åtgärder i Italien.

Från Rom meddelas, att privat biltrafik kommer att inställas i Italien fr. o. m. den 3 september. Fr. o. m. den 30 aug. få matserveringarna i Italien endast bjuda en kött- eller fiskrätt. Invånarna uppmanas att lämna städerna.

— Tyska Atlantfartyget Bremen, som beordrats att från New York återvända till Tyskland på tisdagen utan passagerare, har måst uppskjuta sin avgång, emedan myndigheterna vägra att giva fartyget utklaringspapper förrän det undersökts av tullen.

En representant för tullen meddelar, att en undersökning skall företagas ombord för att kontrollera att fartyget icke har krigsmateriel, tullpliktiga varor eller spioner ombord. Den franska ångaren Normandie skall underkastas en liknande besikning.

Kanonerna i Danzig och Gdynia riktade mot varandra.

I Danzig har en skärpning av läget inträtt. Skolskeppet Schleswig-Holstein, som ligger i Danzigs hamn, har riktat kanonerna mot Gdynia och alla batterierna i Danzig äro stridsberedda även med kanonerna riktade mot Gdynia. Även i Gdynia råder yttersta alarmberedskap och även där äro kanonerna riktade mot Danzig.

De polska järngvägarna stå nu under militär kontroll. I förmiddags såg man tyska ambassadens bil köra upp utanför polska utrikesministeriet. En representant för ambassaden försvann in i utrikesministeriet, men om hans ärende är ännu intet bekant.

Hbl.

Nässlan, vägglössen och visitkortet.

Artisterna Bergström och Grenman hyrde tillsammans en stuga, som innehöll ett enda rum. De hade inte på länge fått sälja någon tavla eller vunnit på lotteri och ägde därför intet av denna världens goda förutom det allra nödvändigaste samt var sin av en ladugårdsdörr tillverkad säng.

En morgon väcktes Bergström av Grenman med den beklagliga underrättelsen, att hushållet numera blott ägde en enda kostym. Grenman hade samma morgon sålt Bergströms kostym för 3.50. Verkan av meddelandet blev ungefär som man väntat. Bergström sade, att eftersom Grenman befanns vara en tjuv och bedragare, ville han icke längre dela sitt bröd med honom, utan förklarade att han ämnade ta sin säng och gå. Han insåg dock genast, att prof. Almqvist finge verka ännu

några decennier, innan han utan att bli haffad av polisen naken kunde vandra omkring med en ladugårdsdörr på ryggen.

Efter ett längre meningsutbyte uppsattes ett kontrakt, vari bestämdes, att den återstående kostymen var gemensam egendom och av var och en endast kunde bäras i högst två timmar åt gången. Bergström blev först i tur och gick genast ut. Då den kvarvarande måste tillbringa tiden sängliggande, vilket blev en smula enförmigt i längden, hittade Grenman på ett oskyldigt sätt att fördriva tiden med. Han plöckade fram de få färgtuber han ägde och avbildade med mycken omsorg en brännässla på lakanet i Bergströms säng. Och han fick verkligen roligt, då Bergström vid hemkomsten med ett par tråpinnar försökte peta bort "brännässlan".

Bergström fann idén vara god och fullföljde den under sin hundvakt. Han målade på Grenmans kudde ett par vägglöss, vilket föll sig ganska lätt för honom. Och han erfor en branslig glädje, då Grenman nervöst letade fram en knappål för att spetsa de vederstyggliga djuren.

Nu tyckte emellertid Grenman under sina nästföljande väntans timmar, att det tarvades en smula omväxling i leken. Han hopsamlade därför alla i huset befintliga häftstift och placerade dem ordningsfullt i vackra cirkel på Bergströms lakan.

Då krumelurerna voro färdiga, bildade de tillsammans namnet Bergström baklänges. Denne kom hem på bestämd tid, klädde av sig familjekostymen, lyfte försiktigt på täcket och observerade anordningen. "Nej, du, din tusan, mej lurar du inte", sade han och satte sig på häftstiften... Noak jr.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

REDAKTION:

A. Stahl, ansvarig red.

E. Nyman, red.-sekr.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr. 2:--	1 år Ekr. 4:--
1/2 " " 1:--	1/2 " " 2:--

Kyrkliga meddelanden.

Svensk-finska St. Mikaelkyrkan.

Högmässa söndagen den 3 september kl. 11 f. m.

Prosten Hj. Pöhl.

Svensk flykt från Balticum.

De svenska turisterna, som i år besökt Belticum, ha under de senaste dagarna snabbt packat sina koffertar och kappsäckar och tagit första båt eller aeroplan till hemlandet. De senaste politiska händelserna försakade först en panikstämning, som emellertid nu lagt sig. N.D.A.

Tio kilogram guld per dag.

Befolkningen i den nordmexikanska staten Sonora har gripits av guldfeber, sedan man i trakten av "El Mezquite" i närheten av Magdalena, en station på sydpacifikbanan, anträffat guldförekomster, vilka lätt kunna utnyttas. Invånarna ha lämnat sina arbeten och givit sig i väg för att finna den gula metallen. En utvinning av 10 kilogram per dag uppges höra till dagordningen och guldsökarna skola ha gjort sig dagsinkomster på 40,000-50,000 pesos. Ungefär 2,000 guldetare ha redan infunnit sig på platsen.

E. A. BERGS FABRIKS AKTIEBOLAG
ESKILSTUNA